

Bruxelles, 23. svibnja 2022.
(OR. en)

9378/22

Međuinstitucijski predmet:
2022/0159(NLE)

FISC 116
ECOFIN 464
ENER 188

PRIJEDLOG

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	20. svibnja 2022.
Za:	Secretary-General of the Council of the European Union
Br. dok. Kom.:	COM(2022) 219 final
Predmet:	Prijedlog PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA o ovlašćivanju Finske da na električnu energiju koja se isporučuje određenim toplinskim crpkama, električnim kotlovima i recirkulacijskim crpkama za vodu primjenjuje sniženu stopu poreza u skladu s člankom 19. Direktive 2003/96/EZ

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2022) 219 final.

Priloženo: COM(2022) 219 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 20.5.2022.
COM(2022) 219 final

2022/0159 (NLE)

Prijedlog

PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA

o ovlašćivanju Finske da na električnu energiju koja se isporučuje određenim toplinskim crpkama, električnim kotlovima i recirkulacijskim crpkama za vodu primjenjuje sniženu stopu poreza u skladu s člankom 19. Direktive 2003/96/EZ

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Oporezivanje energenata i električne energije u Uniji uređeno je Direktivom Vijeća 2003/96/EZ od 27. listopada 2003. o restrukturiranju sustava Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije¹ („Direktiva o oporezivanju energije”, „ETD” ili „Direktiva”).

U skladu s člankom 19. stavkom 1. te direktive, dodatno odredbama utvrđenima posebno u njezinim člancima 5., 15. i 17., djelujući jednoglasno na prijedlog Komisije, Vijeće može ovlastiti bilo koju državu članicu da uvede daljnja oslobođenja ili sniženja razine oporezivanja radi provedbe pojedinih politika.

Dopisom od 6. kolovoza 2021., nakon čega je uslijedila daljnja korespondencija od 4. studenoga 2021., 26. siječnja i 16. veljače 2022., finska tijela zatražila su odobrenje za primjenu snižene stope poreza na električnu energiju koja se upotrebljava za pogon određenih toplinskih crpki, električnih kotlova i recirkulacijskih crpki za vodu. Zatraženo razdoblje valjanosti je šest godina, od 1. siječnja 2022. do 31. prosinca 2027., što je unutar najduljeg razdoblja dopuštenog člankom 19. Direktive o oporezivanju energije. Cilj je ovog prijedloga odobriti to ovlaštenje odstupanjem koje će, kako je zatraženo, biti na snazi šest godina, do 31. prosinca 2027.

Finska traži odobrenje za primjenu nacionalne stope oporezivanja električne energije za poslovnu uporabu u iznosu od 0,63 EUR/MWh (stopa označena kao „kategorija II.” u skladu s finskim pravom kojom su obuhvaćeni samo određeni poslovni sektori²), što je iznad najniže stope poreza električne energije za poslovnu uporabu od 0,5 EUR/MWh³ iz Direktive o oporezivanju energije, za sljedeće: toplinske crpke i električni kotlovi koji proizvode toplinu za mrežu centraliziranoga grijanja, toplinske crpke s nominalnom toplinskom izlaznom snagom od najmanje 0,5 MW koje nisu priključene na mrežu centraliziranoga grijanja i recirkulacijske crpke za vodu u geotermalnim postrojenjima za proizvodnju toplinske energije. U tom kontekstu, prema informacijama koje su dostavila finska tijela, mjera bi trebala biti usmjerena na električnu energiju s određenom poslovnom ili neposlovnom svrhom⁴. Nacionalna stopa koja se primjenjuje na električnu energiju za neposlovnu uporabu (stopa označena kao „kategorija I.” u skladu s finskim pravom kojom je obuhvaćeno sve što

¹ SL L 283, 31.10.2003., str. 51.–70.

² Finska tijela objasnili su da se niža stopa poreza na električnu energiju za poslovnu uporabu („kategorija II.”) primjenjuje na sektore kao što su industrija, poljoprivreda, rudarstvo i podatkovni centri.

³ Članak 10. stavak 1. i tablica C Priloga I. Direktivi.

⁴ U tom su pogledu finska tijela istaknula, na primjer, da, iako stambena zadruga može sama upravljati toplinskom crpkom, moguće je da ista stambena zadruga kupi uslugu toplinske crpke od energetskog poduzeća. Kad je riječ o cilju mjere, ne bi bilo opravdano da je porezni tretman u tim situacijama različit ovisno o tome je li operator stambena zadruga ili energetska poduzeće. Osim toga, fizički lanci opskrbe električnom energijom unutar nekretnine često su vrlo složeni jer u istoj zgradi postoje različiti sudionici (s jednim električnim priključkom) te ista zgrada često ima stanove i poslovne prostore. Stoga bi u nekim situacijama bilo nemoguće razdvojiti poslovne prostore i stambene prostore unutar mreže nekretnina kako bi se provelo smanjenje poreza. Naposljetku, finska nadležna tijela istaknula su da stambena zadruga može prodati toplinu koju proizvodi natrag u mrežu centraliziranog grijanja te da u tom slučaju i stambena zadruga može imati poslovnu prirodu.

nije obuhvaćeno kategorijom II., uključujući kućanstva) iznosi 22,53 EUR/MWh, što je znatno iznad odgovarajuće minimalne stope od 1 EUR/MWh iz Direktive⁵.

Cilj je smanjenja stvoriti poticaje za uvođenje i uporabu sustava za proizvodnju toplinske energije na električni pogon, koji se inače u velikoj mjeri oslanjaju na zagađujuća fosilna goriva ili na biomasu, te promicati proizvodnju topline bez izgaranja (izvor topline mogu biti, na primjer toplinske crpke koje mogu koristiti, među ostalim, vanjsku temperaturu, toplinu iz tla i duboku geotermalnu energiju, morsku i jezersku vodu te toplinu otpadnih voda; kao izvori topline mogu se upotrebljavati i različiti izvori topline iz otpada iz industrije, podatkovnih centara i drugih sustava hlađenja) kako bi se smanjile emisije i uštedjeli fosilni i obnovljivi prirodni resursi.

Snižena stopa primjenjivala bi se na toplinske crpke i električne kotlove u mreži centraliziranog grijanja, toplinske crpke izvan mreže centraliziranog grijanja koje imaju s nominalnom toplinskom izlaznom snagom od najmanje 0,5 MW i recirkulacijske crpke za vodu u geotermalnim postrojenjima za proizvodnju toplinske energije. U skladu s obrazloženjem koje je iznijela Finska, oporezivanje svih toplinskih crpki i električnih kotlova po nižoj stopi ne bi bilo opravdano i dobro utemeljeno zbog nekoliko razloga.

Primjerice, toplinske crpke manje veličine koje nisu obuhvaćene zatraženom mjerom već se smatraju vrlo konkurentnima. Osim toga, primjena poreza na električnu energiju kategorije II. na prethodno spomenuto zahtijevala bi odvojeno mjerenje električne energije u predmetne svrhe i registraciju korisnika. U Finskoj postoji više od 1,1 milijun toplinskih crpki, tako da bi ta količina bila iznimno velika, kao i administrativno opterećenje za različite strane.

Međutim, na temelju procjena finskih tijela za 2022. odabrani kriteriji smanjili bi broj korisnika na manje od sto.

Mjera bi se primjenjivala na korisnike koji bi plaćali 2,19 centi/kWh manje od standardne stope, što bi dovelo do 10–15 milijuna eura poreznih rashoda u obliku nižih poreznih prihoda (prema procjenama za 2022.).

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Odredbe Direktive o oporezivanju energije

Oporezivanje električne energije uređeno je Direktivom o oporezivanju energije. Konkretno, članakom 10. i tablicom C Priloga I. toj direktivi utvrđene su odgovarajuće najniže razine oporezivanja, diferencirane na poslovnu i neposlovnu uporabu, koje iznose 0,5 EUR/MWh i 1 EUR/MWh.

Članak 11. Direktive sadržava, među ostalim, definiciju „poslovne uporabe” i omogućuje državama članicama da ograniče područje primjene snižene razine oporezivanja za poslovnu uporabu.

Finska je ograničila područje primjene niže stope poreza na električnu energiju za poslovnu uporabu, tj. kategoriju II. sa stopom od 0,63 EUR/MWh, na određene poslovne sektore, odnosno industriju, poljoprivredu, rudarstvo i podatkovne centre.

Ostala potrošnja električne energije, kao što je električna energija koju koriste kućanstva, pripada poreznoj kategoriji I., koja iznosi 22,53 EUR/MWh.

⁵ Članak 10. stavak 1. i tablica C Priloga I. Direktivi.

Predložena snižena porezna stopa od 0,63 EUR/MWh za električnu energiju obuhvatila bi toplinske crpke i električne kotlove koji proizvode toplinu za mrežu centraliziranog grijanja; toplinske crpke s nominalnom toplinskom izlaznom snagom od najmanje 0,5 MW koje nisu priključene na mrežu centraliziranoga grijanja i recirkulacijske crpke za vodu u geotermalnim postrojenjima za proizvodnju toplinske energije imale bi pravo na niži porez na električnu energiju.

Radi dosljedne i ujednačene primjene te praktične provedbe, niža stopa poreza na električnu energiju primjenjivala bi se ne samo na određenu uporabu u poslovne svrhe nego i na određenu uporabu u privatne svrhe, koja bi trebala podlijegati višoj razini oporezivanja u okviru finske stope iz kategorije I. od 22,53 EUR/MWh. U tom pogledu, kako bi dodatno potkrijepila svoj zahtjev, finska tijela istaknula su i da se člankom 15. stavkom 1. točkom (h) Direktive državama članicama omogućuje primjena oslobođenja u pogledu razine oporezivanja električne energije koju upotrebljavaju kućanstva, dok bi u njihovoj zemlji oporezivanje električne energije za kućanstva i dalje bilo vrlo visoko⁶ (kategorija I. finških poreznih stopa utvrđena je na 22,53 EUR/MWh, što je znatno iznad najniže stope EU-a). Međutim, zatražena nacionalna porezna stopa bila bi iznad najniže razine oporezivanja za poslovnu uporabu u skladu s Direktivom o oporezivanju energije.

Tekst članka 19. stavka 1. prvog podstavka Direktive glasi:

Dodatno odredbama u prethodnim člancima, posebno člancima 5., 15. i 17., djelujući jednoglasno na prijedlog Komisije, Vijeće može ovlastiti bilo koju državu članicu da uvede daljnja oslobođenja ili sniženja radi provođenja pojedinih politika.

Mogućnost uvođenja porezne olakšice (snižene stope poreza na električnu energiju) za električnu energiju koja se isporučuje toplinskim crpkama, električnim kotlovima i recirkulacijskim crpkama za vodu koja ispunjavaju određene uvjete, može se predvidjeti u skladu s člankom 19. Direktive o oporezivanju energije jer je cilj tog članka omogućiti državama članicama da uvedu daljnje smanjenje radi provedbe pojedinih politika. Potpora elektrifikaciji sektora krajnje potrošnje grijanja i promicanje proizvodnje topline bez izgaranja kako bi se smanjile emisije te uštedjeli fosilni i obnovljivi prirodni resursi može se smatrati takvim provođenjem pojedinih politika. Cilj je Finske da do 2035. postane klimatski neutralna. Zatražena mjera potaknula bi ostvarivanje tog cilja.

Finska je zatražila da se mjera odobri na razdoblje od šest godina (počevši od 1. siječnja 2022.), što je najdulje razdoblje dopušteno člankom 19. stavkom 2. Direktive. U načelu bi razdoblje primjene odstupanja trebalo biti dovoljno dugo da se potaknu ulaganja u ciljana rješenja za grijanje na električni pogon. To razdoblje omogućit će najveću moguću pravnu sigurnost za relevantna ulaganja.

Međutim, odstupanje ne bi smjelo ugroziti budući razvoj postojećeg pravnog okvira pa je potrebno uzeti u obzir trenutnu reviziju Direktive o oporezivanju energije te mogućnost da

⁶ Ista su tijela navela da se u njihovoj zemlji otprilike polovina električne energije troši u višoj poreznoj kategoriji I., a kućanstva čine nešto više od polovice u poreznoj kategoriji. Predložena promjena poreza odnosila bi se na oko 1 % ukupne porezne osnovice za oporezivanje električne energije u zemlji.

Vijeće donese pravni akt na temelju prijedloga Komisije o preinaci Direktive o oporezivanju energije⁷.

Stoga, iako se čini primjerenim izdati ovlaštenje za zatraženo razdoblje, valjanost odstupanja trebala bi podlijegati primjeni općih pravila o tom pitanju ako se ona počnu primjenjivati prije 31. prosinca 2027.

Pravila o državnim potporama

Snižena stopa poreza od 0,63 EUR/MWh viša je od najniže razine oporezivanja električne energije za poslovnu uporabu u EU-u u skladu s člankom 10. i tablicom C Priloga I. Direktive 2003/96/EZ.

Mjera se može smatrati državnom potporom u skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a. Budući da je snižena stopa i dalje iznad najniže razine EU-a, mjera bi bila obuhvaćena člankom 44. Uredbe (EU) br. 651/2014 (Uredba o općem skupnom izuzeću)⁸. Po isteku valjanosti Uredbe o općem skupnom izuzeću 31. prosinca 2023. na potporu se i dalje primjenjuje izuzeće tijekom razdoblja prilagodbe od šest mjeseci (vidjeti članak 58. stavak 4. Uredbe o općem skupnom izuzeću). Odlukom se ne dovode u pitanje primjenjiva pravila o državnim potporama tijekom razdoblja obuhvaćenog odstupanjem.

• Dosljednost u odnosu na druge politike Unije

Politika zaštite okoliša i klimatska politika

Cilj je zatražene mjere promicanje proizvodnje topline bez izgaranja kako bi se smanjile emisije te uštedjeli fosilni i obnovljivi prirodni resursi. U članku 13. Direktive 2008/50/EZ o kvaliteti zraka⁹ od država članica zahtijeva se da osiguravaju da se razine nekoliko onečišćivača zraka zadrže ispod graničnih vrijednosti, ciljnih vrijednosti i vrijednosti drugih standarda kvalitete zraka utvrđenih u toj direktivi.

Nadalje, kombinacija izvora električne energije specifičnih za Finsku sastoji se uglavnom od električne energije iz obnovljivih izvora (47 %) i nuklearne električne energije (35 %)¹⁰, od kojih obje imaju nultu ili nisku razinu emisija ugljika. Stoga se očekuje da će daljnja elektrifikacija velikih postrojenja za proizvodnju toplinske energije donijeti znatne koristi za okoliš i klimu.

Stoga je mjera u skladu s politikama EU-a u području okoliša i energetike, a posebno sa zelenim planom EU-a, paketom „Spremni za 55 %”, kojim se promiče elektrifikacija, i dugoročnim programom dekarbonizacije do 2050., u kojem elektrifikacija ima središnju ulogu.

Energetska politika

⁷ Prijedlog Direktive Vijeća o restrukturiranju sustava Unije za oporezivanje energenata i električne energije (preinaka), 14.7.2021., COM(2021) 563 final 2021/0213 (CNS). U kontekstu paketa „Spremni za 55 %” prijedlogom se, među ostalim, nastoji potaknuti elektrifikacija i uporaba održivijih izvora energije; osim toga, zadržava se trenutačna mogućnost da države članice zatraže odstupanja.

⁸ Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (SL L 187, 26.6.2014., str. 1.–78.).

⁹ Direktiva 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o kvaliteti zraka i čistom zraku za Europu (SL L 152, 11.6.2008., str. 1.).

¹⁰ Europska komisija: Statističke podatkovne tablice o energetici za pojedine zemlje

Tom bi se mjerom pridonijelo ostvarenju ambicija zelenog plana EU-a, posebno u kontekstu strategije EU-a za integraciju energetskeg sustava¹¹.

Strategija EU-a za integraciju energetskeg sustava okvir je za prelazak na zelenu energiju. Dosadašnjim modelom, u kojem se potrošnja energije u sektorima prometa, industrije, plina i zgrada odvija u izoliranim sustavima, od kojih svaki ima svoje lance vrijednosti, pravila, infrastrukturu, planiranje i operacije, ne može se na troškovno učinkovit način postići klimatska neutralnost do 2050. Zatraženom mjerom potaknula bi se integracija sektora krajnje potrošnje grijanja s drugim sektorima krajnje potrošnje. U skladu sa Strategijom, traženom bi se mjerom smanjili i troškovi inovativnih rješenja koja se moraju integrirati u energetske sustav EU-a. Zatražena mjera izravno bi pridonijela dvama od triju stupova Strategije EU-a za integraciju energetskeg sustava.

Riječ je o „kružnom” energetskeg sustavu u čijem je središtu energetska učinkovitost. U strategiji se utvrđuju konkretne mjere za primjenu načela „energetska učinkovitost na prvom mjestu” u praksi i za učinkovitiju uporabu lokalnih izvora energije u zgradama ili zajednicama. Postoji znatan potencijal za ponovnu uporabu otpadne topline iz industrijskih postrojenja, podatkovnih centara ili drugih izvora te energije proizvedene iz biootpada ili u postrojenjima za pročišćavanje otpadnih voda. Cilj je mjere koju je zatražila Finska, među ostalim, poduprijeti uporabu otpadne topline iz izvora koji su izričito navedeni u Strategiji.

Drugo, šira izravna elektrifikacija sektora krajnje potrošnje. Budući da energetske sektor ima najveći udio obnovljivih izvora energije, električna energija trebala bi se upotrebljavati što više, primjerice za toplinske crpke u zgradama. Cilj je mjere koju je zatražila Finska poduprijeti primjenu rješenja na električni pogon, u skladu sa Strategijom.

Tom bi se mjerom potaknula integracija energetskeg sustava jer mreže centraliziranog grijanja nude veću fleksibilnost i sposobnost skladištenja električne energije u obliku topline u usporedbi s odvojenim rješenjima za grijanje zgrada. Finska već ima dobro razvijenu infrastrukturu za centralizirano grijanje, koja može služiti toj svrsi.

Zatraženo odstupanje za primjenu niže porezne stope primjenjivalo bi se, među ostalim, i na određene električne kotlove. Takvo smanjenje također može doprinijeti integraciji energetskeg sustava i integraciji sustava električne energije iz obnovljivih izvora. Električni kotlovi mogu se upotrebljavati za proizvodnju topline u mrežama centraliziranoga grijanja, posebno u vrijeme kada postoji višak električne energije i kada je cijena električne energije niska. To omogućuje, na primjer, uporabu energije vjetra za proizvodnju toplinske energije u sustavu centraliziranog grijanja. Mali troškovi ulaganja u električne kotlove omogućuju profitabilnost sa samo nekoliko radnih sati, a toplina se proizvodi samo ako postoji prekomjerna ponuda električne energije. To može pridonijeti održavanju stabilnosti elektroenergetskeg sustava. Učinak oporezivanja električne energije na trošak proizvodnje topline trenutačno je znatan i, kao što je već rečeno, to bi mogao biti dobar trenutak za uporabu tih rješenja. Električni kotlovi mogu se kombinirati s kapacitetom za skladištenje topline, što omogućuje pohranu viška energije u obliku topline.

Mjera koju je zatražila Finska u skladu je i sa Strategijom EU-a za grijanje i hlađenje¹², u kojoj se podsjeća na koristi zamjene rješenja za grijanje na fosilna goriva toplinskim crpkama

¹¹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Energija za klimatske neutralno gospodarstvo: strategija EU-a za integraciju energetskeg sustava COM(2020) 299 final, 8.7.2020.

i upotrebom otpadne topline. U strategiji se navodi da toplinske crpke mogu pretvoriti jednu jedinicu električne energije u tri ili više jedinica grijanja ili hlađenja.

Prethodno navedene koristi istaknute su i u kontekstu Direktive EU-a o energetske učinkovitosti, a posebno Preporuke Komisije o sadržaju sveobuhvatnih procjena potencijala za učinkovito grijanje i hlađenje na temelju članka 14. Direktive 2012/27/EU¹³ (Direktiva o energetske učinkovitosti).

Unutarnje tržište i pošteno tržišno natjecanje

Mjera bi bila dostupna svim operaterima iz EU-a bez diskriminacije. Snižena stopa primjenjivala bi se na sve proizvođače topline koji koriste toplinske crpke i električne kotlove koji proizvode toplinu za mrežu centraliziranoga grijanja, toplinske crpke s nominalnom toplinskom izlaznom snagom od najmanje 0,5 MW izvan mreže centraliziranoga grijanja i recirkulacijske crpke za vodu u geotermalnim postrojenjima za proizvodnju toplinske energije.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Članak 19. Direktive Vijeća 2003/96/EZ.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Područje neizravnog oporezivanja obuhvaćeno člankom 113. UFEU-a samo po sebi nije u isključivoj nadležnosti Europske unije u smislu članka 3. UFEU-a.

No u skladu s člankom 19. Direktive 2003/96/EZ Vijeću je u okviru sekundarnog prava dana isključiva nadležnost za ovlašćivanje države članice da uvede daljnja oslobođenja ili sniženja u smislu te odredbe. Stoga države članice ne mogu preuzeti ulogu Vijeća. Prema tome, načelo supsidijarnosti ne može se primijeniti na ovu provedbenu odluku. U svakom slučaju, s obzirom na to da ovaj akt nije nacrt zakonodavnog akta, nije ga potrebno proslijediti nacionalnim parlamentima u skladu s Protokolom br. 2 uz Ugovore radi preispitivanja usklađenosti s načelom supsidijarnosti.

- **Proporcionalnost**

Prijedlog je u skladu s načelom proporcionalnosti. Sniženje poreza ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje predmetnog cilja.

- **Odabir instrumenta**

Predloženi je instrument provedbena odluka Vijeća. Člankom 19. Direktive 2003/96/EZ predviđena je samo ta vrsta mjere.

¹² Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Strategija EU-a za grijanje i hlađenje (COM(2016) 051 final, 16.2.2016.)

¹³ Preporuka Komisije (EU) 2019/1659 od 25. rujna 2019. o sadržaju sveobuhvatnih procjena potencijala za učinkovito grijanje i hlađenje na temelju članka 14. Direktive 2012/27/EU

3. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- **Ex post evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Mjera ne zahtijeva evaluaciju postojećeg zakonodavstva.

- **Savjetovanja s dionicima**

Ovaj se Prijedlog temelji na zahtjevu koji je podnijela Finska i odnosi se samo na tu državu članicu.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Nije bilo potrebno obratiti se vanjskim stručnjacima.

- **Procjena učinka**

Ovaj se Prijedlog odnosi na ovlašćivanje pojedine države članice na njezin zahtjev i stoga procjena učinka nije potrebna.

U cijelom EU-u sektor krajnje potrošnje grijanja općenito ovisi o sagorijevanju fosilnih goriva. Prema podacima Eurostata (NRG_BAL_PEH) 70 % dobivene topline proizvodi se iz fosilnih goriva. Toplinske crpke na električni pogon jedna su od alternativa proizvodnji topline koja se temelji na fosilnim gorivima. Budući da se kombinacija izvora električne energije specifičnih za Finsku uglavnom sastoji od električne energije iz obnovljivih izvora (47 %) i nuklearne električne energije (35 %), i da obje imaju nultu ili nisku razinu emisija ugljika, očekuje se da će daljnja elektrifikacija velikih postrojenja za proizvodnju toplinske energije donijeti znatne koristi za okoliš. Nadalje, te koristi mogu doprinijeti postizanju okolišnih i klimatskih ciljeva Unije.

Prema studiji koju je naručila finska vlada, koja je posebno obuhvatila toplinske crpke i centralizirano grijanje, u Finskoj se 2020. 11 % ukupne proizvodnje centraliziranog grijanja temeljilo na izvorima otpadne topline. Procjenjuje se da je potencijal neiskorištenog viška topline i otpadne topline znatan, ali korištenje različitih toplinskih tokova u proizvodnji toplinske energije u centraliziranim područjima često je izazov, a izvedivost i profitabilnost iskorištavanja otpadne topline znatno se razlikuju. Trošak električne energije za toplinske crpke središnji je čimbenik koji utječe na profitabilnost ulaganja i uporabu toplinskih crpki. S obzirom na trenutačnu razinu poreza na električnu energiju u Finskoj, udio poreza na električnu energiju znatan je dio ukupnog troška električne energije. Na temelju analiziranih studija slučaja, troškovni učinak oporezivanja električne energije iznosi oko 10 – 20 % ukupnih troškova toplinske crpke, pri čemu se uzimaju u obzir i operativni i investicijski troškovi. Ako se toplinske crpke koje se upotrebljavaju u proizvodnji toplinske energije za centralizirane sustave grijanja prebace u niži porez na električnu energiju kategorije II., kako je zatražila Finska, time bi se znatno smanjio prosječni trošak proizvodnje različitih rješenja za toplinske crpke. To će vjerojatno povećati interes za ulaganje u toplinske crpke. Trenutačno su rješenja za proizvodnju topline koja se temelje na upotrebi goriva, posebno lokalne biomase, obično isplativija u usporedbi s toplinskim crpkama. Budući da Finska smanjuje upotrebu fosilnih goriva i treseta, to bi značilo da se uporaba biomase u proizvodnji centraliziranog grijanja brzo povećava. Sve veća upotreba otpadne topline i različitih rješenja toplinskih crpki mogla bi smanjiti povećanje upotrebe biomase.

U studiji se nadalje ističe da uporaba otpadne topline često podrazumijeva nesigurnost u pogledu stabilnosti izvora toplinske energije, potencijalne rizike druge ugovorne strane i rizike povezane s troškovima ulaganja i dostupnošću topline. Osim toga, neke su tehnologije,

kao što je proizvodnja geotermalne energije, još uvijek u pilot-fazi. Smanjenjem poreza na električnu energiju za toplinske crpke poboljšala bi se konkurentnost toplinskih crpki u odnosu na druge tehnologije za proizvodnju topline i djelomično nadoknadili drugi rizici i nesigurnosti povezani s ulaganjima u toplinske crpke.

Naposljetku, kako su navela finska tijela, mjera uključuje pitanja koja je tehnički teško provesti. Mjera bi se trebala provoditi na ciljan, neutralan i pravedan način. Prema njihovim procjenama očekuje se da će proračunski rashodi u 2022. iznositi od 10 do 15 milijuna EUR.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Mjerom se ne predviđa pojednostavnjenje. Ona se temelji na zahtjevu koji je podnijela Finska i odnosi se samo na tu državu članicu.

- **Temeljna prava**

Mjera ne utječe na temeljna prava.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Mjera ne dovodi do financijskog ili administrativnog opterećenja Unije. Prijedlog stoga ne utječe na proračun Unije.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Nije potreban plan provedbe. Ovaj Prijedlog odnosi se na ovlaštenje za primjenu sniženog poreza koje se daje pojedinačnoj državi članici na njezin zahtjev. Daje se na ograničeno razdoblje. Primjenjiva porezna stopa bila bi iznad najniže razine oporezivanja električne energije za poslovnu uporabu utvrđene Direktivom o oporezivanju energije. Stoga bi se time poštovao minimum za poslovnu uporabu utvrđen Direktivom. Mjera se može evaluirati u slučaju zahtjeva za produljenje nakon prvobitno odobrenog razdoblja valjanosti.

- **Dokumenti s objašnjenjima (za direktive)**

Za Prijedlog nisu potrebni dokumenti s objašnjenjima o prenošenju.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

U članku 1. propisano je da će se Finskoj dopustiti primjena snižene stope poreza na električnu energiju koja se isporučuje bilo kojem od sljedećih postrojenja: toplinske crpke i električni kotlovi koji proizvode toplinu za mrežu centraliziranoga grijanja, toplinske crpke s nominalnom toplinskom izlaznom snagom od najmanje 0,5 MW izvan mreže centraliziranoga grijanja i recirkulacijske crpke za vodu u geotermalnim postrojenjima za proizvodnju toplinske energije. Stopa poreza ne smije biti niža od 0,50 EUR/MWh, odnosno najniže razine oporezivanja električne energije za poslovnu uporabu utvrđene Direktivom.

Člankom 2. propisano je da se zatraženo ovlaštenje izdaje s učinkom od 1. siječnja 2022. do 31. prosinca 2027., što je najdulje razdoblje dopušteno Direktivom.

Prijedlog

PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA

o ovlašćivanju Finske da na električnu energiju koja se isporučuje određenim toplinskim crpkama, električnim kotlovima i recirkulacijskim crpkama za vodu primjenjuje sniženu stopu poreza u skladu s člankom 19. Direktive 2003/96/EZ

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2003/96/EZ od 27. listopada 2003. o restrukturiranju sustava Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije¹⁴, a posebno njezin članak 19.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Dopisom od 6. kolovoza 2021. Finska je zatražila ovlaštenje da u skladu s člankom 19. Direktive 2003/96/EZ primjenjuje snižene stope poreza na električnu energiju koja se isporučuje toplinskim crpkama i električnim kotlovima koji proizvode toplinu za mrežu centraliziranoga grijanja, toplinskim crpkama s nominalnom toplinskom izlaznom snagom od najmanje 0,5 MW koje nisu priključene na mrežu centraliziranoga grijanja i recirkulacijskim crpkama za vodu u geotermalnim postrojenjima za proizvodnju toplinske energije. Finska nadležna tijela dostavila su 4. studenoga 2021., 26. siječnja 2022. i 16. veljače 2022. dodatne informacije i objašnjenja radi potkrjepljivanja zahtjeva.
- (2) Predviđenom sniženom stopom Finska nastoji povećati elektrifikaciju sektora krajnje potrošnje grijanja i promicati proizvodnju topline bez izgaranja kako bi se smanjile emisije. Očekuje se da će povećana uporaba postrojenja za grijanje na električni pogon doprinijeti očuvanju okoliša i klime.
- (3) Dopuštanje Finskoj da primjenjuje sniženu stopu poreza na električnu energiju koja se isporučuje toplinskim crpkama i električnim kotlovima koji proizvode toplinu za mrežu centraliziranoga grijanja, toplinskim crpkama s nominalnom toplinskom izlaznom snagom od najmanje 0,5 MW koje nisu priključene na mrežu centraliziranoga grijanja i recirkulacijskim crpkama za vodu u geotermalnim postrojenjima za proizvodnju toplinske energije ne prelazi okvire onoga što je potrebno za povećanje elektrifikacije sektora krajnje potrošnje grijanja. Takva postrojenja za grijanje promiču zelenu tranziciju i smanjuju proizvodnju topline koja se temelji na gorivima za izgaranje. Ta postrojenja još nisu konkurentna na tržištu, a mjerom se ograničava administrativno opterećenje. Stoga nije vjerojatno da će mjera dovesti do znatnog narušavanja tržišnog natjecanja tijekom svojega trajanja i stoga neće negativno utjecati na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

¹⁴ SL L 283, 31.10.2003., str. 51.

- (4) Svako ovlaštenje odobreno u skladu s člankom 19. stavkom 2. Direktive 2003/96/EZ mora biti strogo vremenski ograničeno. Kako bi se osiguralo da je razdoblje ovlaštenja dovoljno dugo da se relevantne gospodarske subjekte ne odvraća od poduzimanja potrebnih ulaganja, primjereno je izdati ovlaštenje od 1. siječnja 2022. do 31. prosinca 2027. Međutim, kako se ne bi ugrozio budući razvoj postojećeg pravnog okvira, ako Vijeće, odlučujući na temelju članka 113. ili druge relevantne odredbe Ugovora o funkcioniranju Europske unije, uvede izmijenjeni opći sustav oporezivanja energenata i električne energije s kojim ovlaštenje ne bi bilo uskladio, primjereno je predvidjeti da bi ovo ovlaštenje trebalo prestati važiti na dan početka primjene tih općih pravila.
- (5) Kako bi se operaterima postrojenja omogućilo promicanje toplinskih crpki i električnih kotlova koji proizvode toplinu za mrežu centraliziranoga grijanja, toplinskih crpki s nominalnom toplinskom izlaznom snagom od najmanje 0,5 MW koje nisu priključene na mrežu centraliziranoga grijanja te recirkulirajućih crpki za vodu u geotermalnim postrojenjima za proizvodnju toplinske energije, trebalo bi osigurati da Finska može sniženi porez primjenjivati s učinkom od 1. siječnja 2022., kako je zatraženo.
- (6) Ovom Odlukom ne dovodi se u pitanje primjena pravila Unije o državnim potporama,
- DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Pod uvjetom da se poštuju najniže razine oporezivanja iz članka 10. Direktive 2003/96/EZ, kako je utvrđeno za poslovne uporabe u tablici C Priloga I. toj direktivi, Finskoj se odobrava primjena snižene stope poreza na električnu energiju koja se isporučuje bilo kojem od sljedećih subjekata:

- a) toplinske crpke i električni kotlovi koji proizvode toplinu za mrežu centraliziranoga grijanja;
- b) toplinske crpke s nominalnom toplinskom izlaznom snagom od najmanje 0,5 MW koje nisu priključene na mrežu centraliziranoga grijanja;
- c) recirkulacijske crpke za vodu u geotermalnim postrojenjima za proizvodnju toplinske energije.

Članak 2.

Ova se Odluka primjenjuje od 1. siječnja 2022. do 31. prosinca 2027.

Međutim, ako Vijeće, odlučujući na temelju članka 113. ili druge relevantne odredbe Ugovora o funkcioniranju Europske unije, uvede izmijenjen opći sustav oporezivanja energenata i električne energije s kojim odobrenje dano člankom 1. ove Odluke ne bi bilo usklađeno, ova se Odluka prestaje primjenjivati na dan početka primjene tih općih pravila.

Članak 3.

Ova je Odluka upućena Republici Finskoj.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Vijeće
Predsjednik*